

Чайковського. Retrieved from <http://ethnomusicology.com.ua/article/view/270908/266603>

Сальнікова, О. Ф. et al (2018). Аналіз воєнних аспектів гібридної війни: їх зміст та уроки протидії. Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони. 2(32), 111-123. Retrieved from <https://sit.nuou.org.ua/article/download/157985/157609/345571>

Українська культура в умовах війни: між традицією і новою реальністю: тези доповідей студентської наукової конференції (м. Харків, 23-24 березня 2023 р.). (2023). *Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*. Retrieved from https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/19612/1/Ukr_Kult-23.pdf

Олена ОРЕХОВА

студентка кафедр міжнародних відносин і аудиту
НТУ «Дніпровська політехніка»

Науковий керівник – к.і.н., доц. Олександра ДВУРЕЧЕНСЬКА

УКРАЇНЬКА ПРОТИДІЯ РОСІЙСЬКІЙ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ

Російсько-українська війна є однією з найбільш визначальних подій ХХІ ст., яка розпочала новий етап в історії, зокрема через особливості ведення війни в сучасну епоху. Нині інформація виступає не менш важливою зброєю, ніж військова техніка, а самі умови ведення сучасної війни значно відрізняються від війн минулого століття завдяки використанню новітніх технологічних засобів. Російсько-українську війну наразі визначають як гібридно-інформаційну, це означає, що важливу роль відіграють дезінформація та пропаганда, як головні застосовувані агресором методи для досягнення цілей.

Головна небезпека дезінформації, як явища, полягає в тому, що вона цілеспрямовано поширюється з метою політичного впливу та введення соціуму в інформаційну оману, здатна чинити сильний психологічний вплив на маси і може спричинити нестабільність в країні. В Україні боротьба з російською дезінформацією завжди була актуальною темою та по-справжньому українське суспільство звернуло увагу на цю проблему після Революції Гідності та анексії Криму. З повномасштабним вторгненням у 2022 році як ніколи актуалізувалося питання протидії дезінформації та пропаганді, оскільки це надзвичайно сильні та небезпечні засоби, які активно застосовує РФ. Поширюються неправдиві, спотворені відомості про події, провокаційна інформація та наративи, що впливають на мислення суспільства. Протидія ускладнюється тим, що наразі на

міжнародній арені відсутні правові механізми для контролю поширення дезінформації й відповідальності за такі дії.

В епоху стрімкого розвитку технологій інформація поширюється світом з небаченою раніше швидкістю, через це соціальні мережі часом набувають ролі інструментів для застосування потужної сили дезінформації й пропаганди та впливу на велику аудиторію людей. А технології штучного інтелекту суттєво полегшують створення інформаційного матеріалу. Тож дуже важливою є якісна модерація й аналіз контенту, що поширюється в українському інформаційному просторі (Андрієнко, 2023, с. 12). Опанування всього ряду можливостей штучного інтелекту та новітніх технологій може стати дієвим рішенням у виявленні неякісної інформації. ШІ наразі вже має змогу сканувати публікації, зображення, статті і заяви та позначати підозрілі моменти. Тож створення вдосконалених алгоритмів пошуку і виявлення неправдивих фактів поступово стає дієвим інструментом у боротьбі з дезінформацією, адже систематично допомагає виявляти підозрілий зміст.

Проект «Stopfake» організації «ЦентрМедіареформи», є одним з прикладів сучасних українських діючих інструментів, що виявляє і спростовує російський дезінформаційний контент в ЗМІ та соціальних мережах. «Stopfake» швидко здобув репутацію якісної платформи, визнаної міжнародною спільнотою, що демонструє високий рівень аналітики та має значні успіхи в боротьбі з російською дезінформацією (Helmus, 2024, р. 9). Окрім «Stopfake» активно діють ініціативи «Інститут масової інформації» та «Техту». Важливу нішу займає «Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки» при Міністерстві культури та інформаційної політики України. Робота Центру полягає у протидії інформаційним атакам РФ. Центр проводить тренінги на тему дезінформації та створив власний проєкт «Школа Страткому та інформаційної безпеки», що займається навчанням державних службовців. Ще одним органом є «Центр протидії дезінформації», що висвітлює дезінформаційні загрози.

Виявленням російської дезінформації займаються також українські ЗМІ, що працюють над висвітленням правдивих подій у медіапросторі та розвінченням міфів, які створює РФ. Гарантією об'єктивної інформації у ЗМІ виступає використання надійних джерел інформації та наявність реальних доказів для підтвердження висвітлюваних фактів. Український медіапростір загалом активно працює над протидією впливу. Нині інформація є значно більш відкритішою та прозорішою для населення. Цьому сприяє й те, що представники органів влади мають свої офіційні сторінки у Facebook, Telegram, Instagram, за допомогою яких демонструють свою позицію, спілкуються з населенням, розвінчують дезінформацію від першого обличчя. До прикладу, офіційна сторінка Президента України Володимира Зеленського станом на травень 2025 року має більше ніж 15 мільйонів підписників в Instagram, демонструє значну активність й залученість (Зеленський, 2025). Відкрите необмежене спілкування

уряду з народом є доволі новим явищем, яке позитивно впливає на збільшення рівня політичної обізнаності серед громадян.

Важливо також зазначити про активне сприяння уряду та освітніх установ до вивчення українцями медіаграмотності за допомогою курсів, відео-уроків, статей, що розвивають критичне мислення. Вміння оцінювати інформацію свідомо та об'єктивно є найкращою контрдією для того, щоб не стати жертвою інформаційного впливу РФ й мати змогу самостійно виділяти інформацію та перевіряти її за допомогою фактчекінгу.

Отже, в інформаційній війні з РФ Україна демонструє свою ефективність у протидії російській дезінформації завдяки модеруванню медіапростору; створенню центрів протидії дезінформації та ініціатив спростування неправдивих фактів; роботі ЗМІ; веденню офіційних сторінок органами влади; розробці освітніх курсів, відео-уроків, статей для вивчення медіаграмотності тощо. Новим рівнем протидії дезінформації стане вдосконалене використання штучного інтелекту, адже так само як стають сильнішими інструменти РФ, так само Україна має успішно розвивати й оновлювати власні стратегії й засоби для ефективної протидії й збереження безпеки.

Список використаних джерел

- Андрієнко С., Іващенко С. (2023). Стратегії боротьби з дезінформацією та пропагандою в контексті гібридної війни. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 334(5). 9-13. Retrieved from <https://heraldes.khmn.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/512/516>
- Драбюк С. (2022). Пропаганда та її види. Шляхи протидії пропаганді. *Аналітично-порівняльне правознавство*. (1). doi: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.01.28>
- Зеленський В. (2025, May 3). *@zelenskyu_official*. Retrieved from https://www.instagram.com/zelenskyu_official?utm_source=ig_web_button_share_sheet&igsh=ZDNlZDc0MzIxNw==
- Helmus, T. C. Holynska, K. (2024). Ukrainian Resistance to Russian Disinformation: Lessons for Future Conflict. *RAND Corporation*, Retrieved from https://www.rand.org/pubs/research_reports/RRA2771-1.html
- Horbyk R., et al. (2023). Effectiveness of Russian Disinformation Counteraction in Ukraine in a Full-Scale War. Analytical Report. *Ukrainian Media and Communication Institute*. Retrieved from https://www.jta.com.ua/wp-content/uploads/2023/08/UMCI_-Effectiveness-of-Russian-Disinformation-Counteraction_EN.pdf